

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
srijeda,
21. srpnja 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 102
Cijena 10 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Težište problema je na povećanju prava općina, a kurs je da se one postepeno razvijaju u komune

Drug Edvard Kardelj u razgovoru s predstavnicima štampe ukazao je na neke pogrešne tendencije u dosadašnjim diskusijama o stvaranju komuna

U subotu je drug Edvard Kardelj, potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća, održao konferenciju za štampu, na kojoj je govorio o nekim pitanjima komune u svjetlosti diskusija koje se vode na terenu. On je također odgovorio na brojna pitanja novinara. Konferenciji su prisustvovali i drugovi Petar Stambolić, predsjednik Narodne skupštine Srbije, i Jovan Veselinov, predsjednik Izvršnog vijeća Srbije.

Govoreći o pitanjima komune, drug Kardelj je ukazao na to, da se iz štampe posljednjih nedjelja dobiva utisak, da se razvija jedna kampanja, koja može samo štetno utjecati na pravilno rješavanje toga pitanja. Neosporno je, da je čitav naš razvitak doveo do toga, da to pitanje moramo početi da rješavamo. Međutim, svaka užurbana, površna i kampanjska priprema — kakva se sada vrši u nekim kotarima i republikama — mogla bi samo štetiti.

Upozoravajući na negativne tendencije, koje su se ispoljile u dosadašnjim diskusijama, drug Kardelj je istakao, da se negdje cijelu stvar shvaća kao problem administrativnog ujedinjavanja kotara i općina. Počelo se zapravo, s planiranjem njihovog razgraničavanja. Uglavnom se diskusija i vodila oko toga. Zapravo, tu ne bi trebalo da se radi o problemu administrativnog ujedinjavanja, bar ne u prvo vrijeme, iako će se na kraju i to po-

staviti. Pitanje stvaranja komuna je jedan društveno-ekonomski i politički problem. Samim tim je jasno, da se on ne može preko noći riješiti, već da tu treba predvidjeti jedan duži proces.

Ako se pitanje postavi kao isključivo administrativno ujedinjavanje kotara i općina, a svi ostali odnosi ostanu nepromjenljivi — istakao je drug Kardelj — onda se čitav problem društvenog upravljanja udaljava od masovne baze, čime bi se smanjila uloga masa u društvenom upravljanju. To bi utjecalo na stvarni sadržaj demokratskih odnosa, koje mi danas stvaramo.

U nastavku izlaganja drug Kardelj je istakao, da u cijelom tom pitanju ima izvjesnih anomalija. To je slučaj kod malih kotara, kod kojih je problem administrativnog ujedinjavanja saznao. Ovakvi kakvi su sada, oni su nesposobni za život. Međutim, čak i u takvim slučajevima ne treba žuriti, dok se problem komune ne sagleda u cjelini.

kotar kao zajednica vrši određenu funkciju komune. Nije to jedan državni mehanizam nasuprot komunama kao jednom socijalno-ekonomskom organizmu, s kakvim se mišljenjima često srećemo u raznim diskusijama. Zapravo i republika i federacija vrše isto tako kao i komuna određene društvene funkcije, koje se ne sastoje isključivo u državnoj intervenciji i prinudi.

Drug Kardelj je podsjetio na to, da je na nedavnom sastanku predsjedništva Socijalističkog saveza radnog naroda zaključeno, da u čitavoj akciji treba pripremiti nekoliko osnovnih zadataka i isticati ih u prvi plan.

Prvo, težište problema je na povećanju prava općina, a kurs je da se one postepeno razvijaju u komune, u marksističkom smislu. To je zapravo i cilj naše ekonomske politike. U okviru takve politike proširenja prava komune treba i rješavati spajanje gradova s okolnim selima, koja gravitiraju njima, kao i pitanje spajanja seoskih općina, koje su odviše male i nesposobne da preuzmu na sebe zadatke, koji se postavljaju pred jednu komunu.

Iz štampe se vidi tendencija da se stvaraju vrlo velike općine, tako da bi se sadašnji kotari otprilike pretvorili u općine, a da po naseljima budu njihove ispostave. Drug Kardelj je rekao, da ništa ne bismo postigli ako bismo pošli tim putem. Današnji kotari pretvorili bi se u komune, a pod imenom kotara ubacili bismo jedan novi organ tipa starog oblasnog odbora.

Kotar kao zajednica komuna ne treba da bude državnica za sebe, niti može da bude čisto administrativna ustanova između komuna i republika. On treba da ima svoje određene funkcije, utvrđene statutom, kako na liniji privredne koordinacije, ko-

ordinacije na polju prosvjete i zdravstvene i t.d., tako i u smislu političko-regulativne funkcije. Prema tome, njegova uloga ne će biti mala. Osim toga, drug Kardelj je podvukao, da se stvar mora postaviti tako, da će kotar moći, i to čak onakav kakav je danas, postepeno prenositi svoje vlastite funkcije, odnosno prava — na općine. Općine će se tek u jednom procesu, kroz godinu-dvije možda, dokraja prilagoditi sadašnjim odnosima. Zato se mora dati mogućnost, da se u okviru kotara taj proces odvija tako, da ne idemo po čitavoj zem- (Nastavak na 2. strani)

Korisna inicijativa

U subotu je u salonu hotela »Krka« održan sastanak na kojem su narodni zastupnici i predsjednici narodnih odbora kotara Šibenika, Knina i Drniša te Gradske općine zajednički raspravili neka aktualna privredna pitanja. Sastanku su također prisustvovali i narodni zastupnici dr. Ivan Ribar i Nikola Sekulić, te Lutvo Ahmetović, direktor Zavoda za planiranje NR Hrvatske.

Politički život na području općine Đevrske

Ne pruža se dovoljna pomoć omladinskoj organizaciji

Ideološko-politički rad bio je glavna tema razgovora na sastanku općinskog komiteta Saveza komunista koji je održan u Đevrskama 18. o. mj. Osim članova komiteta i sekretara osnovnih organizacija SK, sastanku je prisustvovala i drug Pere Skari-

ca, sekretar Kotarskog komiteta SK.

U početku je konstatirano da većina članova SK na toj općini ne prati štampu. Ta činjenica se negativno odražava u političkom radu, jer članovi SK nisu u stanju da narodu objasne najjednostavnije stvari koje bi inače trebao da zna svaki naš čovjek. Govorilo se također i o proučavanju kongresnih materijala. Neke organizacije SK rade na tome, da bi sa tim materijalima upoznale svoje članstvo. Međutim, još uvijek se ne vodi dovoljna briga da se ono, što je proučeno, primjenjuje u konkretnom radu osnovnih organizacija SK. U nekim pak organizacijama, na primjer, u Varivodama, Bribiru i Žažviću, ni do danas se članstvo Saveza komunista nije počelo upoznavati s materijalima Trećeg kongresa. I upravo zbog takovog stanja u tim organizacijama, takoreći, zamro je i politički rad u tim selima.

Zapaženo je, između ostalog, da ne samo članovi SSRN nego i oni Saveza komunista nisu revnosni u plaćanju članarine. U diskusiji je također rečeno da se u osnovnoj organizaciji SK u Đevrskama redovito održavaju sastanci, međutim, za riječ se javljaju jedna te ista lica, što je zapravo dokaz da članovi SK ne vode brigu o svom ideološko-političkom odgoju. U tom mjestu ne osjeća se djelovanje organizacije Socijalističkog saveza, a or-

ganizacija Narodne omladine kao da ne postoji. Na sastanku je konstatirano da o radu omladine nije vodila brigu organizacija SK, a ni Socijalistički savez.

Istaknuto je i to da neki članovi SSRN u organizacijama Đevrske, Gošić i Krnjeve ne pokazuju dovoljnu aktivnost u radu, što otežava politički utjecaj tih organizacija u navedenim mjestima.

U diskusiji je drug Pere Skarica osobito podvukao značenje jedne sistematske pomoći, koju bi članovi SK morali pružati organizaciji Narodne omladine, a podvukao je da se posebna briga posveti aktivnosti ženske omladine. On je istakao i važnost »Partizana« u koju bi organizaciju omladina sa općine Đevrske trebala da aktivno učestvuje. Drug Skarica je, između ostalog, govorio o potrebi čitanja štampe i proučavanja materijala sa Trećeg kongresa SKH. Članovi općinskog komiteta kao i sekretari osnovnih organizacija SK morali bi pratiti »Komunist« i »Našu stvarnost«, jer će im to bez sumnje pomoći da više jedan snažniji politički utjecaj ne samo u masovnim organizacijama nego i u narodu.

Na sastanku su donijeti i zaključci koji će pridonijeti jednom boljem političkom radu osnovnih organizacija Saveza komunista i njenih članova na području općine Đevrske.

Administrativno-teritorijalne izmjene treba da budu posljednja mjera u procesu stvaranja naših komuna

Daljnji razvitak će pokazati kakve promjene će nastupiti u sadasnjim teritorijalnim podjelama općina. Ujedinjavanjem gradova s okolnom i ujedinjavanjem seoskih općina, koje same nisu sposobne da se razvijaju, učinit će nepotrebnim i suvišnim male kotare, te će u krajnjoj liniji postaviti i pitanje ujedinjavanja tih malih kotara. Međutim, to treba da bude tek posljedica mjera u čitavom procesu. Kod nas se pokazala tendencija da se u tome vidi početak i smisao rješavanja pitanja komuna, a ne da to bude rezultat prethodno dobro izvršenih priprema. Radi se zapravo, samo o raspodjeli funkcija, koje odgovaraju zajedničkim interesima komuna na nižem ili višem nivou.

Drug Kardelj je također naglasio, da čitava stvar nosi pečat jedne žurbe, umjesto da se orijentiramo na temeljito izučavanje problema i na temeljitu pripremu, prije svega, na izučavanje novih odnosa koji nastaju: odnosa komuna — općine i kotara i komuna — općina prema privrednim organizacijama, prema individualnim i seoskim proizvođačima, ili izučavanje mjesta, komuna i kotara u pitanjima prosvjete i socijalne politike.

Također je istaknuto, da se na š plan za 1955. godinu pravi na bazi postojeće administrativno-teritorijalne podjele i da nekih većih perturbacija ekonomskih odnosa ne će biti, jer je to nemoguće. U praksi se negdje ide za tim da se još više oslabi uloga općine i da se sistem društvenog upravljanja udalji od masa. To

je vrlo štetna tendencija. Ona je izvor birokratizma, birokratskog pritiska nadolje i zaostrenog partikularizma nagore, prema republici i prema federaciji. Ta se tendencija razvija svugdje gdje se težište baca na administrativno rješavanje stvari, gdje se čitav problem postavlja kao stvar administrativnog ujedinjavanja.

Drug Kardelj je govorio i o drugoj tendenciji, koja se uglavnom ispoljava u manjim i srednjim gradovima, koji teže da se zatvore u sebe, da se odvoje od okoline i da dobiju veća prava, kakva ima gradska općina. To je zapravo umjetno cijepanje jedne cjeline, da bi se ubrali svi prihodi na tako suženom gradskom području, što praktično predstavlja težnju za ekonomskim privilegijama. Time se razbija povezanost grada i sela i pojačava suprotnost između njih.

Takva tendencija ispoljava se i u shvaćanju da kotar nije potreban, a ukoliko bude i postojao, da ga treba svesti na nekog administrativnog regulatora bez ikakvih prava.

Radi se o raspodjeli funkcija, koje odgovaraju zajedničkim interesima komuna

Takvim tendencijama odgovara i termin »savez komunista«, koji se udomaćio u našoj štampi. Zapravo, istakao je drug Kardelj, kotar nije nikakav savez komuna ili federacija komuna, već je on jedinstveni organizam, zajednica komuna, u kojoj sam

Program proslave Dana ustanka

Petak 23. VII.

1. U 20 sati referati o Danu ustanka po blokovskim organizacijama SSRNH.

Nedjelja 25. VII.

1. U 9 sati u Mandalini otkriće spomen-ploče streljanim drugovima.
2. U 9.30 sati na raznim mjestima u gradu vježbe članova DVD-a i PAZ-a.
3. U 20 sati u uvali Paklena plivački susret »Mornar« — Garnizon JNA Šibenik.

Ponedjeljak 26. VII.

1. U 19.30 sati u luci smotra jedrilica i motornih čamaca društva »Mornar« i »Val«.
2. U 20 sati na obali promenačni koncert Gradske glazbe.
3. U 22 sata vojne vježbe članova Saveza boraca NOR-a i Varmijskog vojnog odgoja naroda.

Utorak, 27. VII.

1. U 6 sati — gat Krka — start tradicionalne jedriličarske regate.
2. U 8 sati — Poljana maršala Tita — start auto-motociklističke brzinske vožnje.
3. U 10 sati polaganje vijenaca na grobovima palih boraca.
4. U 18.30 sati plivački cross članova društva »Mornar« od Paklene do gata Krka.
5. U 20 sati na obali promenačni koncert glazbe JRM.
6. U 21 sat — Poljana maršala Tita — propagandne trke lakotletičara.

Razgovor druga Kardelja sa predstavnicima štampe

(Nastavak sa 1. strane)
lji ili republici najedamput, frontalno ili kampanjski, nego prema tome kako situacija sazre.

Nastavljajući svoje izlaganje, drug Kardelj je podvukao da nam sve to nameće, da moramo započeti diskusiju ne o novom teritorijalnom razgraničavanju, već o statutu takvih kotara ili sadašnjih ili budućih, svedjedno — u kojima će biti precizirani odnosi: odnosi kotara kao komunalne zajednice, općine prema općini i odnosi općine prema poduzećima. Jedino na taj način možemo privući stanovništvo na diskusije o svim tim stvarima, kako bismo od njega dobivali prijedloge o granicama tog ujedinjavanja, da stvari ne bi išle odozgo. U nastavku svog izlaganja drug Kardelj je obratio pažnju na to, da kod malih kotara postoji jaka tendencija za ujedinjavanjem. Na to će biti gurana i općina. S našim ekonomskim sistemom mali kotar već sada je postao nesposoban da se razvija,

te nema perspektive da ide naprijed, preskup je sam za sebe. Otuda u kotarima i tendencija k ujedinjavanju.

Navodeći primjer Makedonije, drug Kardelj je rekao, da tamo stvari stoje drukčije nego u ostalim republikama, s obzirom na to što Makedonija ima male kotare, pa čak jedno administrativno ujedinjavanje u takvim uvjetima može da bude povoljnije, nego što je sadašnje. No, ipak čitavom tom pitanju pristupilo se suviše administrativno, bez sagledavanja cijelog problema.

Govoreći o pitanjima odnosa kotara i komune, drug Kardelj je rekao, da se pojavljuju i tendencije, da sve sadašnje općine-komune treba da budu kotari tj. sve ono što kotar ima treba da se prenese dolje na općinu. Takva praksa je nemoguća i potpuno pogrešna. Takva komuna bi bila strahovito skupa i bila bi nesposobna da ima sav onaj potreban stručni aparat za jedno dobro ekonomsko rukovođenje.

Pripreme za proslavu Dana ustanka na općini Đevrske

Prošlih dana u Đevrskama je osnovan općinski odbor, koji će izvršiti sve pripreme za što svečaniju proslavu Dana ustanka naroda u Hrvatskoj. Već je odlučeno da se glavni dio proslave na toj općini održi u selu Gošić, gdje će biti upriličen veliki narodni odbor. I po ostalim selima te općine dostojno će se proslaviti taj veliki dan, kada je narod u Hrvatskoj počeo oružanu borbu za oslobođenje domovine. Vrše se žive pripreme za nastupe kulturno-prosvjetnih društava i grupa. Na glavnim raskršnicama naši radni ljudi, podignut će slavoluke, a uoči proslave po brdima će se paliti krijesovi.

Pazarni dan u Zatonu

U Zatonu će se 27. o. mj. održati pazarni dan. To je jedan od tri pazarna dana, koja će se u buduću održavati svake godine u selu, kako je to svojevremeno odobrio NO kotara Sibenik. Prvi pazir bio je održan 1. maja, dok će se treći po redu održati 9. rujna o. g.

Svakako da će ova tri pazarna dana, u neposrednoj blizini grada, ispuniti osjetljivu prazninu, koja se u tom pogledu osjećala na ovom području.

Zatonjani se nadaju da će tog dana biti dobar dogon svinja, pa će tako kupci doći u mogućnost da podmiru svoje potrebe bez većih putnih i drugih troškova, a i prodavaoci će imati dobru priliku da unovče stoku, kao i ostale proizvode.

Kako doznajemo, mještani su izvršili sve pripreme, kako bi posjetioci bili opskrbljeni hranom i pićem. I prijevozna sredstva bit će navrijeme osigurana.

P. B.

Može se kad se hoće

Diskusija kroz štampu kao i mnogi savjeti pojedinaца da se spriječi kartanje u Krapnju, nije imalo vidljivih rezultata. Međutim, odluka Narodnog odbora kotara o zabrani igranja karata u priličnoj mjeri je pozitivno utjecala, kad se zna da je do nedavno to »muru« kartanje bilo uhvatilo dubokog korijena, naročito kod omladine. Naime, na mjestu, gdje su se često vidale karte, tj. u zadržnoj gostionici, danas se može opaziti nekoliko šah garnitura, oko kojih se zadržava omladina i stariji. Dakle, ipak u tom pravcu stvari su krenule nabolje.

S. G.

Izmjena iskustava rukovodilaca Zavoda za socijalno osiguranje Zdravstvena zaštita jedno od najvažnijih pitanja

Po cijeloj našoj Republici zavodi za socijalno osiguranje održavaju savjetovanja i mijenjaju iskustva u radu socijalnog osiguranja. Odgovorni i stručni službenici zavoda za socijalno osiguranje Split, Sibenik, Zadar, Benkovac, Drniš, Knin, Sinj, Gospić, Perušić, Donji Lapac, Titova Korenica i Gračac sastali su se u Sibeniku na savjetovanje da kroz dva puna dana (16. VII. i 17. VII.) izmijene iskustva u radu. Na dnevnom redu su bili problemi iz oblasti mirovinsko-invalidskog osiguranja, zdravstvene zaštite i financiranja socijalnog osiguranja. Savjetovanju je prisustvovala i jedna ekipa stručnih radnika iz Zavoda za socijalno osiguranje NRH. Izlaganja direktora zavoda Zadra, Drniša i Sibenika bila su po svim granama poslovanja naročito potpuna i korisna. Iz tih prikaza mogli su ostali zavodi da steknu pouke i iskustva za rad na svom području. Spomenut ćemo neka pitanja o kojima se ovdje govorilo kao o vrlo važnim problemima za svaku komunu.

U mirovinsko-invalidskoj granici poslovanja jedan od osnovnih problema je dokazivanje radnog staža izjavama svjedoka. Lažnim svjedočenjima oštećuju se društveni fondovi za velike iznose, a kod radnih ljudi stvara se opravdanu revolt. Na utvrđivanju materijalne istine po izjavama svjedoka zavodima za socijalno osiguranje mogu mnogo koristiti NO-i općina, SSRN i zborovi birača. Znači društvenim radom i kontrolom potrebno je onemogućiti nesavjesne pojedince u namještanju radnog staža u ostvarivanju »prava« iz mirovinsko-invalidske građe. Takovim angažiranjem raznih društvenih faktora, stvarat će se zdravo javno mišljenje, koje će korisno utjecati i na one, koji se krivim svjedočenjima nisu smatrali krivim u društvu.

Utvrđeno je da imućniji seljaci ili obrtnici po selima drže u svom kućanstvu po jedno lice (sluge) koje im obavlja razne poslove domaćinstva (u kući, na polju, čuva stoku, i sl.) a da ta lica nisu socijalno osigurali. Ti radnici obično danas šute, a kad ih »gospodari« — pošto iznemognu — otpuste, onda se obraćaju socijalnom osiguranju i traže penziju. Radi toga treba već danas onemogućiti te poslodavce da izrabljivaju radnu snagu i da ne uplaćuju svoje obaveze prema društvu.

Ocjene mirovinsko-invalidskih

komisija nemaju isti kriterij kod ocjenjivanja nesposobnosti za rad, što dovodi do nejednakočnosti u pojedinim krajevima a tim i do preranog ili prekasnog »izbacivanja« osiguranika iz procesa proizvodnje. Tako su neki tvrdili da komisija u Sibeniku ima preblag kriterij, a one u Splitu i Zadru oštriji kriterij ocjenjivanja nesposobnosti. Preporučeno je nadležnim organima da se to uskladi.

Sistem otpremnina kod slučajeva sa vrlo kratkim radnim stažom je problem za sebe, jer se uglavnom radi o licima, koja su se kao nesposobna za rad uključila u posao na kratko vrijeme.

Zdravstvena zaštita zauzima

jedno od najvažnijih mjesta u sprovođenju socijalnog osiguranja, pa je o toj službi bilo dosta govora na savjetovanju. Odnos zdravstvenih ustanova i Zavoda za soc. osiguranje nije još potpuno skladan. Pojavljuju se razne travrice koje se uvijek svode na visinu plaćanja zdravstvenih usluga. Radi toga je bilo i prijedloga spajanja zdravstvene službe i socijalnog osiguranja, da se nađe neka druga osnova odnosa ovih službi i slično. Pausalno plaćanje vanbolničkih usluga u Sibeniku istaknut je kao primjer, kojem trebaju i drugi zavodi i domovi narodnog zdravlja težiti i ostvariti.

(Nastavak na 3. strani)

POVODOM TRAGIČNE SMRTI ING. K. BAUMANNA

TUGA NAD MOREM

Od kanala prema gatu »Krka« prostire se sag istkan iz srebrenih ljsaka mjesečine na valovima. Uz samu obalu mjesec se njiše u vodi, razdvaja se u nekoliko blizanaca i neumorno spaja.

More je večeras nekako tiho, kao dječarac poslije izgrada. Valjda i samo žali svoj okrutni čin.

Vjetar, besposleni šetač, lunja površinom ne znajući na koju bi stranu. Tek toliko da je tu, uz more, svog ludog brata.

Kroz sag mjesečine na vodi prosuli su se dugački pramenovi crvenog i zelenog svijetla, pa se valovito prepliću površinom. To netko tužan kosu raspliće po vodi. »Dalmacija« nečujno plovi kroz sumrak, koji je obavija. U susret joj je isplavilo dvadesetak jedrilica, noćnih vodenih leptira. Obišle su je i onda — se njom uputile prema obali. Začas su sklopile jedra kao galebovi krila pred oluju. Sad je još tiše.

Pristanište je puno svijeta, ali ne onog veselog, kao svaki dan. Tu je i grupa mornararobilaca, čija su opaljena lica — zbog bola — večeras još tamnija i duža. Tiho se uspinju na palubu s vijencima na rukama. Tu će se po zadnji put susresti i oprostiti s drugom, podvodnim junakom. More im ga je otelo.

»More, more sinje«.

Ljubio je more. Borio se s njim, osvajao je njegove du-

bine, otimao mu blago i tajne, omću je stavljao na vrat njegovoj sili. A ljubio ga je! Slast mu je bila nakon šetnje među koralljima, grebenjem i opasnostima popeti se na površinu i prelijetati jednom s vala na val. Ne kao što ove jedrilice večeras sanjivo klize, već veselo, naučen od galebova.

A more je bilo nevjerno! Podnosilo je njegovu snagu i vlast. Mamillo ga je u dubinu svojih njedara kratcu bogatstvima i tajnama i on je povjervovao da su već prijatelji. A onda odjednom, kao iz šale — nesmotrene šale — na plićaku, gdje se nije nadao, otkazalo mu je svoje gostoprinstvo i pokazalo svoju divovsku prastaru snagu. Sklopilo je nad njim svoj plavi plašt, prodrlo mu u srce i ugasio vatru koja je gorjela za ljude i more. Zato je ono večeras tako tiho. Sad i samo žali svog velikog protivnika. Pobijedilo ga je lukavstvom. Pa ipak je on pobjednik! Jedan od brodova, koje je on s drugovima oteo moru, večeras ga nosi u zavičaj. A more je dobilo samo čašu gorkih suza, da bude još gorče.

Rastanak je kratak, brod odlazi. Nošene tihim povjetarcem jedrilice ga prate u noć. Tek jedna je negdje uz obalu. More je svladalo njenog kormilara i njena jedra vise kao pobijedena zastava, spuštena na pola koplja.

V. K.

Otpor u školi

Prva novost, koju je talijanski okupator uveo u osnovnu školu u našem selu, bila je: obavezno učenje fašističke himne. Učiteljica Fiore, za preodgajanje naše djece, dovedena iz Trsta, bila je, i previše, revna u ponavljanju stihova ove omrzute himne. Istina, zvuk njena glasa bio je mekan i topao, a pojedine dionice donošane su žarkim bojama srca. Ali to srce bilo je tude, podmuklo i slugansko, pa ono nije bilo u stanju presaditi u dječja srca tu otrovnu biljku, poniklu na tuđim nepristupačnim terenima. A nekada, kada bi bila, i suviše, očigledna tvrdoglavost nekog mališana, pružila bi svoju namirisano ručicu prema djetinjoj glavici, i, poput klijesta, obuhvatila bi palcem i kažiprstom vršak malog uha. Povukla bi svoju žrtvu prema sebi, zatim bi je ponovo gurnula u predašnji položaj i to ponavljala tako dugo, dok ne bi ugledala suze u malom rasplakanom oku. Često se, u svom ophođenju sa djecom, služila riječima: »... nostra civilta ... nostra civilta ...«. A kako je poznavala i naš jezik objašnjavala je djeci, što je sve talijanska nacija dala svijetu, kroz vjekove, spominjući, pri tom, Kolomba, Leonarda, Mussolinija ... kao i nekoliko-tuceta rimskih papa, skupa sa mnoštvom svetitelja talijanskog porijekla. No »sestaji« — jednoga dana, pod vodstvom Velikog Nikole, pretvorise ono »nostra ...« u komoštra (*). Tako su dječaci, u obliku rugalice, uzvikivali selom ... komoštra civilta ... komoštra civilta ...

Međutim, kod pjevanja fašističke himne Veliki Nikola je izmijenio dva početna slova a umetnuo dva nova, pa se, umjesto »Giovinezza« pjevalo »čoveneca« (**).

— Po završetku otpjevane iskupušene himne djeca bi, kao po nekom dogovoru, otpjevala pjesmu o Matiji Ivančiću, koja se pjesma, prije dolaska okupatora, pjevala u našim krajevima.

Učiteljica je bješnjela, družina Velikog Nikole likovala.

Doznajući da je Veliki Nikola dječak za kojim se ostala djeca povode, učiteljica ga, jednoga dana, zaustavi u učionici. Ništa mu nije rekla. No njen podozriv smijehak i pokazivanje bombona dalo mu je naslutiti da mu ona priprema zamku. Stoga je bio jako oprezan. Pokušao je zamišljati učiteljicu kao neopreznog lovca, koji nastoji uloviti lisicu, postavljajući se u zasjedu sa strane odakle duva vjetar, ne znajući da zvijer, putem njuha, otkrije, tako, čovjekovu prisutnost. Poznavao je on dobro te lovačke mudrolije, jer je, u tome, imao mnogo prenosnog iskustva.

U takvom razmišljanju on nije ni primijetio, kako ga učiteljica promatra svojim zelenim očima. Na desnom otvorenom dlanu bilo je nekoliko bombona, koje on odbije pokretom glave. Osjetivši miris parfema, on se naglo pokrenu u stranu. Ona ga pomiluje namirisanim prstima po kuštravim vlasima i reče:

— Ti si, moj dragi dječake, vrlo bistar, no

manjka ti obiteljski odgoj; svuda ti zabadaš svoj mali prljavi nosić. Nepokoran si, a nekada i nepristojan. — Nikolo! ... Pazi, znaš, poprijetila mu je prstom. Kakve divne usnice imaš, pune balkanske divljine ... Hi hi hi ... Za godinu-dvije potpuno će sazrijeti ... Bradice ti podrhtavaju kao u zdrijepečića ... A nosica ... Hi hi hi ... De, priđi mi sasvim blizu ... Tako ... Da ...

Uhvativši dječaka rukama za nadlaktice, okretala ga je prema sebi sa svih strana, zaljevujući ga svojim vrućim dahom. Smiješila se na njega smijehom kakvim se smiješe iskusne žene na porocima, netaknute muškarce, dok je on bacao pogled po školskim predmetima, crveneći u licu, po kom se osuše sitne plave pjegice.

— Pogledaj Nikolo, sliku velikog ducea. Pogledaj, dječake moj, njegovo umno čelo, u kom ima pameti za čitav svijet, skupa sa svim pokvarenim čifutima i komunistima. Njegovo očinsko srce kuca, jednakom pažnjom za svu djecu, naravno, osim djece židova i komanista. Istina, on mnogo daje, ali mnogo i traži. Nikolo! ... Kad bi ti htio mene poslušati, pružila bi ti se sreća da velikog državnika, lično, vidiš u velikom i vječnom Rimu. Samo, znaš, 'trebao bi postati mali balila. Da, balila, sa puškom o ramenu i knjigom u ruci. O, kako bi divno izgledao, Nikolo! ... Pa, tako, stvoriti u selu jedan odred komu bi ti bio voda ... Naravna stvar da bi dobivali pakete s darovima iz čitave naše domoine Italije. Slike hrabrih balila, fotoaparate, slatkiše, igračke, sve same divne stvari. Mnogo toga prljavko, ti jedan balkanski. Ejla, Nikolo! Kuda ti to zvijeraš očima?

— U njenoj desnoj ruci zadržtala je tanka maslinova šiba. Svojim svijetlećim očima lovila

je njegove sočne zjenice, na čijim rubovima je otkrivala suzu mržnje, proguršanu nemirima, sračćenim s vlačnim rubovima njegovih trepavica. Toga časa naličila je mačkici, spremnoj da se upusti u borbu s mišem. A kada se, konačno, uvjerila da djelovanje njenih riječi nema odgovarajućeg učinka upitala je, povišenim glasom:

— Shvaćas li ti mene, Nikolo?!

— Ne, okurazno će dječak, pogledavši je, netremično u oči.

U njegovom pogledu ona je osjetila otvorenu mržnju. Gledali su se, oči u oči, po prvi put, otvoreno i drsko. Svladana tom mržnjom, ona uzdrhta. Lice joj je poprimilo boju pepela. Po čelu se pojavile prve grahoraste kapi znoja.

Povukavši se, za jedan korak natrag, ona reče:

— Sada ćeš za mnom pjevati »Giovinezza« — da ja vidim gdje to tebi zapinje. Pazi, znaš. Obrisala je, čipkastom maramom, ozojeno čelo a zatim otpoče sa jasnom spoznajom da je izgubila bitku:

— »Giovinezza! ...

— Coveneca! — zatresta dječak.

— Giovinezza! ...

— Coveneca! ...

— Giovinezza!!! ...

— Coveneca!!!! ...

— Gio ... obeshabreno će ona, pokušavajući samo sa prvim slogom.

— Co — o ... dodavao je on, prskajući pljuvačku.

— Gio ... ponovila je još jednom.

— Co — o ...

Ponovo je, čipkastom maramicom, obrisala preznjeno lice, a oči zasuziše suzama očaja i

Šibenik kroz tjeđan **g r a d s k e v i j e s t i****IZ STAROGA ŠIBENIKA****Kinematografi**

TESLA: premijera američkog filma u bojama — **BUBNJEVI I TRUBE** — Dodatak: Filmske novosti br. 25. (do 25. VII.)
Premijera američkog filma u bojama — **LYDIA BAILEY** — Dodatak: Filmske novosti br. 26. (26. VII. do 1. VIII.)
SLOBODA: zatvoreno radi restauriranja.

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA**RODENI**

Boris, sin Anice Pelaić; Zeljko, sin Nikole i Jele Lokas; Siniša, sin Ante i Marije Boban; Zorana, kći Iva i Jerke Aras; Mira, kći Spasoja i Marije Raguž; Vladimir, sin Ivana i Ane Lokas; Petar, sin Andrije i Ane Ivaz; Zoran, sin Nikole i Bosiljke Popović; Jovica, sin Vlade i Anđe Crnčević; Grozdana, kći Nikole i Luce Raketić; Ante, sin Ivana i Mande Lopur; Biljana, kći Nikole i Vinke Krička i Slavko, sin Ivana i Vice Ercegović.

VJENČANI

Antolos Stipe, zemljoradnik — Ljubić Dragica, domaćica; Sizrak Vice, zemljoradnik — Mrdeža Matija, domaćica; Lokas Ivan, električar — Bujas Danica, domaćica; Rašćan Henrik, radnik — Cvitan Križanka, radnica i Vukov Josip, student — Kalinić Branka, apotekarski pomoćnik.

UMRLI

Mudronja Mara rođ. Markov, stara 64 god.

Velike potrebe zdravstvene službe

Zdravstvena služba zauzima posebno važno mjesto u našem društvu. Briga za zdravlje naših radnih ljudi i građana postaje sve značajniji faktor kod naših različitih organa naše komunalne zajednice. U tom cilju treba osiguravati i veća materijalna sredstva da zdravstvena služba ne zaostane iza naše privredne izgradnje, jer bi se tim usporio i sam taj razvitak. Zdravstvenoj službi, bolničkoj i vanbolničkoj, mnogo toga treba. To se zapazilo i na drugom savjetovanju svih liječnika koje je održano 14. VII. t. g. Točno je da ima problema koji se ne mogu riješiti u kratkom vremenu, ali je na savjetovanju dano i prijedloga koji se mogu odmah usvojiti i prići njihovom izvršenju. O tome je vrlo lijepo govorio i s prijedlozima izišao šef odjela za kirurgiju dr. Rafaeli. Teško je to iznijeti ovdje u nekoliko rečenica, stoga smatramo da bi bilo potrebno održati uže stručno savjetovanje na kome bi se dao plan svih potreba zdravstvene službe. Ovim bi se mogao postaviti perspektivan plan za duže vrijeme, ali od kojeg bi se jedan dio sprovodio i u današnjoj etapi. Zdravstveni radnici predlažu da se ovome što prije pristupi.

Gradani pišu**Više reda oko prijevoza građana na kupalište Jadrija**

Nevjerojatno, ali istinito. Iz godine u godinu ponavljaju se iste griješke. Čim jače zatopli i gradani pohrle u nedjelju na kupalište Jadrija, odmah zakaže prijevoz do kupališta — i počinje mučenje kupača. Brod se prekrcna, lučki peljari ne dozvoljavaju polazak, i oni, koji su se u osam sati ukrcali na brod, sretni su ako do deset sati prispiju na kupalište Jadrija.

Kao da se već više puta nije tako slična dogodilo. Uprava brodarskog poduzeća »Dupin« ne zna da će u nedjelju biti mnogo kupača, ne pripremi navrijeme drugi brod, te na koncu, kad već dopusti i ovi preplave čitavu obalu, dolazi u pomoć splav.

Zar je zaista potrebno tako maltretiranje građana. Zar je zaista potrebna neka naročito organizaciona sposobnost da se riješi tako jednostavna stvar? Izgleda već preglupo davati uvijek iste savjete: u kritične sate treba da budu istovremeno dva broda za prijevoz na obali, i čim se jedan brod nakrcna, treba odmah da krene, jer kad je ovaj već jednom prekrcan, onda je kasno praviti reda i apelirati na svijest ljudi.

Bilo je govora o suradnji bolničke i vanbolničke zdravstvene službe, koja bi se mogla još bolje razvijati nego do sada, a o kojoj je moglo biti i više riječi na savjetovanju, obzirom na njenu važnu ulogu. Zatim se istakla potreba stalnog dežurstva i osnivanja stanice za hitnu pomoć u Domu narodnog zdravlja, čemu se odmah pristupiti. Retaksator zavoda za soc. osiguranje magister Božo Kravica govorio je o nedostacima oko propisivanja lijekova, upozorivši na neke karakteristične slučajeve. Istaknuto je da antituberkulozni dijak, stoga smatramo da bi bilo potrebno održati uže stručno savjetovanje na kome bi se dao plan svih potreba zdravstvene službe. Ovim bi se mogao postaviti perspektivan plan za duže vrijeme, ali od kojeg bi se jedan dio sprovodio i u današnjoj etapi. Zdravstveni radnici predlažu da se ovome što prije pristupi.

ke i to radi toga što se bolesnici često šalju nedovoljno obrađeni ili se šalju i nepotrebni slučajevi, koji bi se mogli obraditi kod rentgenologa ili interniste.

I. R.

Sličice iz grada**JOŠ O IZGLEDU LJETNE POZORNICE**

Nema građanina koji se načas ne zaustavi, kada prolazi putem koji od pošte vodi prema gradu. Jer, ima i razloga da svrati pažnju. Naime, s desne strane tog puta improvizirana je ljetna pozornica, čija drvena ograda umnogome kvari tamošnji ambijent. Ona je postavljena tako, da se zaista moramo pitati: pa zar se to nije moglo drukčije urediti, jer sadašnji njen izgled nimalo nije estetski. Bez pretjeravanja moramo konstatirati da ono i suviše nekulturno djeluje. Još je navrijeme da se ta »taraba« dotjera.

RADOVI NA OBALI TEKU SPORO

Već je skoro mjesec dana otkako su započeli radovi na uređenju obale od hotela »Krka« do kuće Tarle. Ovaj će se dio, kako je poznato, betonirati, a prethodno će se postaviti i fluorescentno svijetlo. Međutim, radovi, koje izvodi Pomorsko građevno poduzeće, teku dosta sporo. Sada je u toku postavljanje nove kanalizacione mreže. Prema momentanoj situaciji izgleda da ovaj dio obale ne će biti gotov za tri mjeseca, kako je to ranije bilo predviđeno. Radove bi trebalo ubrzati tim više zato, jer je u slijed izgradnje nove kanalizacije, čitav ovaj prostor sada zagaden.

POJAVA, KOU TREBA SPRIJEČITI

Za vrijeme ovih suhih ljetnih dana vrši se polijevanje onih gradskih ulica, u kojima se odvija najživlji promet. Ali, čim kola započnu obavljati taj posao, na desetke mališana salijetaju na vozilo na kojem se vještaju ili se pak uspinju sa strane. Ne samo što time ta djeca pružaju ružnu sliku, nego štaviše i svoje živote dovode u opasnost. Stoga bi saobraćajni organi Narodne milicije, a i sami građani trebali posvetiti veću pažnju, kako bi te neugodne pojave nestalo sa naših ulica.

KAKO ĆE SE VRŠITI KUĆNI POSJETI OSIGURANIKA

Dom narodnog zdravlja u Šibeniku je na nedavnoj sjednici svog upravnog odbora donio zaključak da se grad Šibenik podijeli na rajone. To je učinjeno s ciljem, da se ubuduće članovi socijalnog osiguranja i njihovih porodica, te penzioneri i članovi Saveza ratnih vojnih invalida u slučaju oboljenja obraćaju samo onom liječniku, koji je određen da izvrši kućni posjet na označenom gradskom području.

Grad će biti podijeljen na četiri rajona:

1. Škopinac, ulica Jugoslavenske armije (Put gimnazije), ulica Osmana Omerića, Vladimira Nazora do hotela »Krka«, Baldekin, Križ i Mandalina (dr. Ivan Gurdulić).
2. Lijevi dio glavne ceste do ulice Jugoslavenske armije (dr. Jelena Zorić).
3. Grad i Gorica (od ulice Vladimira Nazora do tvrđave sv. Ane — rub mora (dr. Ivan Zokalj).
4. Crnica i Dolac do zida tvrđave sv. Ane (dr. Ljudevit Skrgatić).

Naukovni ugovor iz 1386. g

Najstariji sačuvani naukovni ugovor, sklopljen između jednog šibenskog obrtnika i mladića koga je on uzimao na nauk, zabilježen je u spisima šibenskog notara Slavogosta iz 1386. g., koje je u vrlo lijepoj redakciji nedavno objavio naš sugrađanin dr. Mirko Zjačić u izdanjima Jugoslavenske Akademije (»Starine«, knj. 44, i posebno).

O tom ugovoru, sklopljenom 1. travnja 1386., notar je Slavogost unio u svoju knjigu slijedeće: »Vukašin Petković iz sela zvanog Gmići ovim ugovorom obćea i obveza se kožaru Ratku sinu Stojaslava iz Šibenika, ugovaraću, da će kod njega biti i ustrajati kao učenik od danas pa za dvije iduće godine, obćavajući i svećano se obvezujući rećenom svome majstoru ugovaraću da će vjerno činiti i izvršavati sve uluge i potrebe u navedenom zanatu, i da će se pokoravati dostojnim i pravednim zapovijedima njegovim i njegove obitelji, i njegove stvari vjerno čuvati, te da od njega ne će poći prije spomenutog roka. Rećeni Ratko, pak, sa svoje strane obćea i obveza se spomenutom Vukašinu da će ga u svom navedenome zanatu savjesno izučiti i davati mu pristojno svu hranu, odjeću i obuću, a nakraju označenog roka osloboditi ga, davši mu od stvari ili alata svog zanata ono što obćavaju dati majstori rećenog zanata, te preko toga platnenu i suknenu odjeću, i obuću, sve novo. I ovo sve i pojedino gorezapisano obje navedene strane obćeaše uzajamno, to jest jedna strana drugoj, a druga drugoj, u potpunosti izvršiti i poštovati, i čemu ne prekršiti pod kaznom od dvadeset i pet libara malih dinara, koje će se platiti strani koja je ostala vjerna pogodbi, i tako dalje. A ovdje prisutni Lučka Lubinov iz Šibenika, jelog ovna, jednu od crnog i jednu od bijelog jarca.

Takvu obavezu preuzimali su ugovorima prema svojim učenicima u XV. vijeku i majstori ostalih zanata u Šibeniku, na pr. klesari i brodograditelji.

Kako vidimo, učeniku Vukašinu nije isplaćivana kakva novčana naknada za rad, ali je njegov majstor preuzeo na se jednu značajnu obavezu — opskrbu oslobođenog učenika potrebnim stvarima i alatom za obavljanje obućarskog zanata, kao što je bilo u obćaju. A ovaj obćaj za šibenske je obćare još od 1331. g. bio zakonom. Bratovština sv. Andrije, koja je okupljala sve šibenske postolare, donijela je, naime, još 1331. g. posebna pravnata savjesno izučiti i davati mu pristojno svu hranu, odjeću i obuću, a nakraju označenog roka osloboditi ga, davši mu od stvari ili alata svog zanata ono što obćavaju dati majstori rećenog zanata, te preko toga platnenu i suknenu odjeću, i obuću, sve novo. I ovo sve i pojedino gorezapisano obje navedene strane obćeaše uzajamno, to jest jedna strana drugoj, a druga drugoj, u potpunosti izvršiti i poštovati, i čemu ne prekršiti pod kaznom od dvadeset i pet libara malih dinara, koje će se platiti strani koja je ostala vjerna pogodbi, i tako dalje. A ovdje prisutni Lučka Lubinov iz Šibenika, jelog ovna, jednu od crnog i jednu od bijelog jarca.

Takvu obavezu preuzimali su ugovorima prema svojim učenicima u XV. vijeku i majstori ostalih zanata u Šibeniku, na pr. klesari i brodograditelji.

Zdravstvena zaštita

(Nastavak sa 2. strane)

Preporučeno je stvaranje prihvatnih stanica sa nekoliko kreveta pri većim poduzećima, jer se u mnogim slučajevima uspijeva efikasnije lijećenje kraćih oboljenja.

Problem izrade zubnih protezičnih radova je na svakom području najteži i to zbog pomanjkanja zubnih tehničara. Dan je prijedlog da se u Zagrebu osnuje veća radionica za izradu zubnih proteza, koja bi radila za sva područja prema otiscima koji bi se na terenu uzimali. Inače, ostaviti takovu situaciju kakova je danas, znaćilo bi upropaštavati zdravlje naših osiguranika.

Da bi se odnosi socijalnog osiguranja i zdravstvenih ustanova bolje uskladili, odlučeno je da se povremeno organiziraju zajednički sastanci zavoda, upravnih odbora DN zdravlja i bolnice kao i savjeta za narodno zdravlje na kojima će se rješavati svi nastali problemi i sporovi, da bi tako i jedna i druga služba pružila radnom čovjeku što bolje uslove u ostvarivanju njihovih prava.

Kad se prišlo na financijska pitanja bilo je osobito živo a naroćito, kad su započeli diskutirati predstavnici zavoda »Snednje Dalmacije. Kod svih zavoda se pojavljuju isti problemi koji se mogu svesti na to, da pojedine privredne organizacije izbegavaju potpunu uplatu doprinosa za soc. osiguranje, što razne isplate nepravilno prebacuju na materijalne troškove a ne na platni fond; zadružne organizacije opet na svoj način izbegavaju ovim društvenim obavezama; privatni poslodavci zakidaju radnike, poreske organe i socijalno osiguranje na razne

Brodovi u luci

Iz šibenske luke isplovili su brodovi »Crna Gora«, »Zadar« i talijanski brod »Lucio Polo«. »Crna Gora« i »Zadar« ukrcali su izvjesnu kolićinu pećenog magnezita za SAD i Holandiju, a »Lucio Polo« 600 kubićnih metara jelove građe za Italiju.

U luci se nalaze domaći preoceanski brodovi »Avala«, »Beograd«, i »Hercegovina« koji na Šipadu krcaju veće kolićine bućve i jelove građe za Englesku odnosno Tursku, te brod panamske zastave »Eagle« koji iskrcava 10.000 tona kamenog ugljena dovezenog iz Norfolka (SAD).

Čitajte
»Šibenski list«

U čiju korist i na čiju štetu? IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

Protuzakonito poslovanje u poljoprivrednoj zadruzi Bribir

Zadruga u Bribiru imala je više mogućnosti od bilo koje zadruge na kotaru da se angažira na unapređenju proizvodnje, jer joj to omogućuje smještaj i zemljište, koje se može koristiti. Zadruga je mogla poštovati dio goleti, imati rasadnik raznih voćaka, organizirati stručni seminar za poljoprivrednike u vezi njege i odgoja pojedinih kultura.

Glavni zadatak zamijenjen je sporednim, a to je kupoprodaja. Ovaj sporedni zadatak izmijenio je fizionomiju zadruge. Otkupljivanje poljoprivrednih proizvoda i prodaju industrijskih artikala vršili su i ranije stari trgovci, koji nisu vodili brigu o podizanju životnog standarda na selu, podizanju poljoprivredne proizvodnje na jedan veći stupanj, već im je bio glavni zadatak da li će oni sa svojom trgovinom profitirati. I danas je približno ista situacija kod ove zadruge i ukoliko će ona i dalje ovako raditi, onda bi bilo bolje da je i nema u selu.

Za čiji interes?

— U »interesu« zadruge, a na štetu nekog drugog treba pomoći unapređenje zadruge, kaže poslovni upravitelj Mile Bijelić na sjednici upravnog odbora, kad je govorio o svojim slabostima. Tko je taj drugi? Da li našu socijalističku zakonitost možemo smatrati za »nekog drugog« ili kao obavezu prema narodnoj vlasti, jer »nekog drugog« nije oštetio dosadašnji poslovni upravitelj. Nezakonito poslovanje samo šteti interesima zadruge i ono se ne može trpjeti. Ne može se nikako dozvoliti da poslovni upravitelj zadruge vino primljeno od privatnika Zdravka Lalića rasknjižava na one poljoprivrednike koji uopće nemaju vina i rakiye, a zatim falsificiranjem potvrde NO-a općine Vodice dokazuje da je na vino plaćena trošarina. To nije velika suma po mišljenju pojedinaca, ali se ovdje postavlja pitanje: kakvu je korist od ovoga imala zadruga? Za koga je pritažena suma od 92.000 dinara?

Utržak se ne polaže u blagajnu

Pohvalno je što se nalazi bolji način prodaje vina. Ideja je usvojena i ostvarena. Otvaraju gostione, točione i konobe. Gdje? Tamo, gdje se daje bolje zaraditi. Otvorila je zadruga nekolicina gostiona, ali kako one posluju te je posebno pitanje. Nije slučajnost da se vino prodaje i po par maligani niže, nego što mu je gradacija, a zašto i ne bi, kad se voda lijevala u svoje vrijeme i po odobrenju. Znači konobar se naučio kako treba trgovati u interesu zadruge. Inkasirani novac drži 15—20 dana u gostionu, iako utržak treba obavezno svaki dan polagati na blagajnu, odnosno na tekući račun, a to je slučaj sa gostionom na Bribirskim Mostinama, gdje je nađeno 70.000 utrška i 98.000 dinara uduženog vina i hrane. Nikica Punoš — gostioničar, bez ičijeg odobrenja daje vino na vjeresiju. Samo je li to čista vjeresija, teško je pogoditi, jer prije inventure prodavač iz mješovite prodavaone posudi tridesetak pa i više hiljada da i kod njegovih kolege bude sve u redu. Poneki govore zašto i ne bi izišao u susret jedan drugome. Točno »lijepa susretljivost« i što bi se na to imalo prigovoriti.

Službenici dužni zadruzi

Na drugoj strani ima službenika koji su dužni 16.000 do 30.000 dinara zadruzi. Uza sve to ima i nestanka po dvije peče platna, a da se ne može ustanoviti tko treba za to odgovarati. U vezi platna, kako se iznosi na sastanku upravnog odbora, dobi-

jen je savjet od druga Ljubića instruktora Kotarskog saveza da ovo proknjiže na teret zadruge. Suvim »lijep« savjet, kao da nam nije jasno kakav rad postoji za ulaz i izlaz materijala u skladi-

Da li je to griješka ili manjak?

Sto je sa prodavaonama — to je još pitanje. Treba izvršiti ponovo množenje i dijeljenje po jedinim računskih operacija i tada će se točno znati je li onih 50.000 dinara stvarni manjak ili griješka. Ukoliko bude išlo kod ovog slučaja, kao i kod prednjih, onda zadrugari mogu biti spokojni, jer će se urediti kako je najbolje, ali ovog puta bi trebalo da se stvarno uredi u interesu zadruge.

Dok se raspiju i razvlače sredstva zadruge na iznešne način, dotle se kuka da nema obrtnih sredstava. Sredstva su malena, a zadruga protuzakonito kreditira svoje službenike, daje robu na vjeresiju i drži inkasiran novac po gostionama i prodavaonama preko 15 dana. Nije malo sredstava, već je malo odgovornosti, osjećaja i kontrole, a sredstva su se mogla bolje koristiti.

Za ove nedostatke upravni odbor nije znao prije rasprave i kažnjavanja dosadašnjeg poslovnog upravitelja Mile Bijelića. Po drugi put radi iste zadruge otprilike radi sličnih nedostataka se kažnjava isto lice. Ovog puta je kazna 4 mjeseca zatvora, ali ima još jedna treća rasprava koja

Upravni odbor je morao poduzimati energičnije mjere protiv pojedinih slabosti

Sigurno je, da bi slabosti bile manje, da se na njih blagovremeno ukazivalo, i da je upravni odbor poduzimao energičnije mjere protiv poslovnog upravitelja i pojedinih službenika, od kojih je UO trebao zahtijevati savjestan rad na svojim radnim mjestima. U protivnom ih otpustiti sa posla. Da bi upravni odbor postigao bolji uspjeh, pojedini njegovi članovi trebaju se osloboditi onih sitnih, sebičnih interesa koja žele postići sjedeći u upravnom odboru.

Treba više poštenja, budnosti, marljivosti, upornosti, vjernosti, urednosti, skromnosti, pristojnosti i sposobnosti članova upravnog odbora i čitavog službeničkog personala. Takove osobine treba razvijati u radu i onda će bez sumnje rad i uspjeh biti bolji, a povjerenje zadrugara pre-

I Brazilija traži naše spužve

Poslije drugog lova u toku ovogodišnje sezone, vratili su se krapanjski lovci sa veoma bogatim ulovom spužava. Od ovogodišnjeg ulova, uslijed velike potražnje naše spužve, dosad je prodano 1200 kg, i to veći dio Zap. Njemačkoj, kao i na domaćem tržištu. Nadavno je poduzete »Spuzvar« u Krapnju dobilo ponudu iz Brazilije, koja se interesira za naše spužve, i vjerojatno će uskoro i za Braziliju biti upućena izvjesna količina spužava.

Refinerija spužava u Krapnju nabavila je jedan moderni bušanj za bušenje koralja. Poduzete »Spuzvar« će također nabaviti još jednu bušilicu i niz drugih naprava za preradu koralja, te će uskoro prerada koralja naglo porasti.

Nakon uspjele izrade raznih ukrasnih predmeta: ogrlica, narukvica, kamenja za prstenje i drugog nakita, započelo je u Krapnju i izradba ukrasnih koraljnih broševa, za koje vlada veliki interes kako u zemlji, tako i u inozemstvu. Prve ogrlice

šte i prodavaone i kakovim redom je trebalo postupiti i kod ovog slučaja, a ukoliko se nije postupalo, onda je odgovaran onaj tko je prepustio robu na čuvanje bez garancije.

je teža i sigurno da će sud poslije sakupljenih podataka i rasprava donijeti još jednu osudu. Bio bi red da se jednom u ovoj zadruzi prekine s praksom, da ga se poslije izdržane kazne ponovo postavlja na isto mjesto. Treba i takovima omogućiti da rade, ali na radnom mjestu, gdje ne će moći zloupotrebiti svoj položaj i nanijeti štetu privredi, zadruzi i društvu. Da se upravni odbor i ranije držao ovog principa, onda sigurno da bi bilo korisnije za zadrugu.

Ove slabosti koriste neprijatelji zadruge, koji koristeći se ovim primjerom vode bitku ne protiv slabosti, već protiv zadruge kao takove. Ovdje upravni odbor, pored odluke o otkazu poslovnom upravitelju, treba sa gledati i zle namjere onih koji upirući prstom u M. B. govore kako je najbolje da se ona rasformira, jer da će takovi biti i slijedeći upravitelj.

Na polugodišnjoj skupštini zadrugari će prići ovom problemu s ciljem da se otklone manjkavosti i da zadruga nastavi put svog razvitka, a upravni odbor treba pripremiti skupštinu zadrugara i da na njoj položi račun o svom radu.

Gospodarenje šumama na kotaru

Prema katastarskim podacima iz 1947. godine na području kotara ima ukupno 46.557 ha šumskih površina od čega je 13.303 ha potpuno obrasle a 32.254 ha slabo obrasle ili pak neobrasle površine. Kako se vidi, površine krša su mnogo veće od onih koje su obrasle šumom. Na mjestu današnjeg krša nekoć je postojala bogata šuma. Neracionalno gospodarenje i upravljanje šumama u prošlosti postepeno su šumske površine pretvarale u krš, a kasnije uslijed pretjerane ispaše i djelovanja atmosferskih prilika nestao je i posljednji trag vegetacije pa čak i zemlje, pretvorivši mjestimično te površine u beskorisni kamenjar.

Dakle, sječa i iskorištavanje šuma provodilo se bez ikakvih gospodarskih osnova i reda. Sjeklo se gdje god se stiglo. Takovim gospodarenjem drveni fond i pašnjake površine sve više su se smanjivale, tako da se danas potrebe našeg sela u ogrjevu i ispaši ni iz daleka ne mogu namiriti.

proizvodene početkom ove godine pobudile su velik interes na stranom tržištu.

Nakon bogate lovine u prvom i drugom lovu, ovih dana ekipe spužvara pripremaju se da krenu na treći lov.

Većina spužvara krenut će uz obalu Istre, koja je dosad pokazala najbogatijim lovištem, a neki pak u pravcu Korčule, Kotora i Dubrovnika, gdje će se zadržati više od mjesec dana.

M. M.

Prvi ovogodišnji plivački susret završio pobjedom gostiju

Prvi ovogodišnji plivački susret održan je u našem gradu na improviziranom plivalištu na Pakleni između domaćeg »Mornara« i »Poška« iz Splita. Susret u plivanju završio je pobjedom »Poška« u omjeru 87:76, dok je vaterpolo utakmica završila također pobjedom gostiju s rezultatom 7:1 (4:1).

Vaterpolo ekipa »Mornara« nastupila je u sastavu: Bašić, Mileta, Benusi, Ahčić, Bulat, Matu-

tinović i Kragić. Boje »Poška« zastupali su: Urban, Roje, Trumbić, Matošić, Vukičević, Tramon-tana i Ferić. Kod domaćih najbolju igru pružili su Ahčić i Mileta.

Iako je domaća ekipa napustila plivalište poražena, mora se ipak konstatirati da je ona postigla izvjestan napredak, naročito ako se uzme u obzir da su gosti nastupili u svom najjačem sastavu. Gostujuća momčad zau-

zima u Hrvatsko-slovenačkoj plivačkoj ligi i jedno od vodećih mjesta, dok se njihova vaterpolo ekipa nalazi na prvom mjestu u toj ligi. Najveći uspjeh postigli su od domaćih Zelenšek, Biliško, Lasan Sonja i Bašić Antonija.

Organizacija takmičenja bila je na zavidnoj visini. Jedino se organizatoru može prigovoriti što prijevoz gledalaca poslije natjecanja nije bio navrijeme osiguran.

Tehnički rezultati: muški
400 m sl. 1. Zelenšek (M) 5:35,8, 2. Dujilo (P) 5:51,8; 200 m prsno 1. Ahčić (M) 3:12,5, 2. Kragić (M) 3:22,0; 100 m sl. 1. Milovanović (P) 1:11,0, 2. Baošić (M) 1:11,1; 100 m leđno 1. Milanović (P) 1:23,2, 2. Biliško (M) 1:24,0; 4×100 m sl. 1. »Mornar« (Grubišić, Baošić, Bulat, Zelenšek) 4:48,1, 2. »Pošk« 4:50,4; **žene**
100 m sl. 1. Kuljiš (P) 1:28,5, 2. Bašić (M) 1:32,7; 100 m prsno 1. Ferić (P) 1:46,7, 2. Lasan (M) 1:48,0; 50 m leđno 1. Krpan (P) 0:45,8, 2. Bulat (P) 0:47,5; 50 m leptir 1. Kratmajer (P) 0:42,5, 2. Bujas (M) 0:47,6; 4×50 m sl. 1. »Pošk« 2:42,5, 2. »Mornar« 2:55,9.

Tradicionalna regata »Narodnog ustanka«

I ove će se godine 27. o. mj. pod pokroviteljstvom NO-a gradske općine održati tradicionalna regata »Narodnog ustanka«, koja će ujedno biti priredena u čast 10-godišnjice oslobođenja Šibenika.

Regatu organizira jedriličarsko društvo »Val« na relaciji Šibenik - Žirjanski kanal - Šibenik i to u tri različita smjera za kategorije jedrilice, koje će biti svrstane u tri zasebne grupe. U prvoj grupi učestvuju jedrilice nacionalne klase »L-5«, zatim internacionalne klase »Star«, »Dragon«, »R-5,5« i krstaši, u drugoj grupi jedrilice internacionalne klase »O. jola 1936« i »Sjuka«, dok će se u trećoj grupi nalaziti jedrilice klase »Omladinac« i internacionalne klase »Cadet«. Predviđa se da će, pored organizatora ove regate, sudjelovati i društva »Zal« iz Betine, zatim »Mornar« iz Šibenika, te »Split« i »Mornar« iz Splita.

26. o. mj. navečer bit će u šibenskoj luci izvršena smotra svih učesnika regate, gdje će predstavnik NO-a gradske općine predati prošlogodišnjem pobjedniku I. grupe lovor vijenac, koji će za vrijeme regate biti kod »Hrbošnjaka« spušten u more u spomen na poginule borbe u NOB-i.

Start regate je na gatu »Krka« 27. o. mj. u šest sati ujutro. Ap-solutni pobjednici pojedinih grupa dobivaju prelazni pehar NO-a gradske općine Šibenik i plamenac »Narodnog ustanka«, dok će pobjednici pojedinih klasa dobiti prelazni pehar i diplomu, a sve ostale jedrilice — učesnice spomen zastavu.

Jedriličarsko društvo »Val« sudjelovat će na ovoj regati sa 18 jedrilica internacionalne klase.

U Šibeniku prvenstvo države u jedrenju

24., 25. i 26. o. mj. održat će se u Šibeniku državno prvenstvo u jedrenju za 1954. godinu u klasi »Olimpijska jola 1936«. Prvenstvo će se održati u pet regata na

„Hajduk“ prvak Dalmacije

Podmladak splitskog »Hajduka« osvojio je naslov prvaka u omladinskom nogometnom prvenstvu Dalmacije, pobijedivši momčad »Zadra« s rezultatom 11:0. Ostali rezultati: Hajduk — Split 2:1, Split — Zadar 3:0, Zadar — Šibenik 2:2. Momčad »Šibenika« je osvojila drugo mjesto, na trećem se nalazi »Split«, a na posljednjem mjestu je »Zadar«. Ekipa »Hajduka« stekla je pravo sudjelovanja na užem takmičenju za prvenstvo NR Hrvatske.

„Šibenik“ — „Zadar“ 2:2

18. VII. odigrana je u Zadru posljednja utakmica za juniorsko prvenstvo Dalmacije između »Šibenika« i »Zadra«, koja je završila s rezultatom 2:2. Kroz cijelu igru »Šibenik« je bio premoćan, ali zahvaljujući neefikasnosti navalnog reda nije uspio da iskorišti ni 100% šanse.

Zgoditke su postigli za »Šibenik« Jovčić i Friganović II., a za »Zadar« Tomas. Kod »Šibenika« su se istakli Jovčić i Perak, a kod »Zadra« lijeva spojka.

T a b l i c a	
Hajduk	6 5 1 0 28:4 11
Šibenik	6 2 2 2 9:12 6
Split	6 2 1 3 11:10 5
Zadar	6 0 2 4 6:28 2

Kvalifikacije za Dalmatinsku ligu

U nedjelju 25. o. mj. počinju kvalifikacione utakmice za ulazak u Dalmatinsku nogometnu ligu. U ovim kvalifikacijama učestvuju »Orkan« iz Dugog Rata, zatim »Omladinac« iz Vranjica, »Neretvanac« iz Opuzena i domaći »Radnički«. Takmičenje se održava po liga sistemu. Prva dva najbolje plasirana kluba ulaze u Dalmatinsku ligu. U nedjelju se sastaju ovi parovi: u Vranjicu: Omladinac — Radnički i u Dugom Ratu: Orkan — Neretvanac.

KUĆE NA PRODAJU

Prodaju se tri kuće sa nuz-prostorijama u Zadarskoj ulici broj 3 (kod kina »Sloboda«).

Za sve potrebne informacije obratiti se u istoj kući kod stana Jele Lovrić.

pruži u trokutu postavljenom u šibenskoj luci. Šest najboljih plasiranih takmičara učestvovat će na izlučnom natjecanju, gdje će biti izvršen izbor za sudjelovanje na evropskom prvenstvu, koje se održava početkom rujna o. g. u Berlinu. Prvoplasirani kormilar na državnom prvenstvu dobit će kao nagradu pehar Brodarskog saveza Hrvatske. Na ovom takmičenju jedriličarsko društvo »Val« prijavilo je osam jedrilica internacionalne klase »O. jola 1936«.

„Krka« na tromeču

23. i 24. o. mj. održat će se u Celovcu veslačke regate, na kojima će nastupiti najbolje ekipe Njemačke, Austrije i Jugoslavije. Na tom tromeču u četvercu bez kormilara našu će zemlju predstavljati šibenska »Krka«, u sastavu Radečić, Friganović, Zivković i Lambaša, pobjednik na nedavno održanoj bleđskoj regati.

Prvoborac - Garnizon 4:3

Poslije pobjede nad »Spuzvarom« iz Krapnja, nogometni klub »Prvoborac« iz Vodica zabilježio je i drugu pobjedu, porazivši momčad Garnizona JNA Šibenik s rezultatom 4:3 (1:3).

Utakmica, koja je odigrana u nedjelju u Vodicama, bila je veoma borbeno a na mahove i uzbudljiva. Zgoditke su za domaće postigli Latin 2, Sprljan i Lasan po 1. Kod domaćih najbolji su bili Latin i Lasan, a kod gostiju se isticao voda navale.

Domaći su nastupili u postavi: Alfiev II., Mihčić, Sprljan I., Roca, Lasan, Jurićev, Pamuković, Alfiev I., Zore, Sprljan II., Latin.

»SIBENSKI LIST«
organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik

Uredništvo, štamparsko poduzeće »Stampa«

Glavni i odgovorni urednik
NIKOLA BEGO

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292

Rukopisi se ne vraćaju.

Pretplata za tri mjeseca Din 120.—, pola godine Din 240.—, za 1 godinu Din 480.—